

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 7. ANUL XVI.

Telegrafulu' este de doue ori pe septemana: joi' si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expediti'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adreseate catre expeditura. Pretulu' prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip, si tieri straine pe unu 2 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Insertele se platesc pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu', pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 25. Ianuarie (6. Feb.) 1868.

Referintiele rurale.

Starea tierenimei agricole pana la 1848 a fostu' stationaria, propasirea in ceea ce privese vre-unu ramu de agricultura era mai cu neputinta. Apesamentul acestu greu nu a incetatu a-si arata urmarile sele si dupa delaturarea iobagimei si a altoru referintie tiermuri'torie in desvoltarea agriculturii.

In decursu de mai 20 ani din urma inca s'a facutu' pre putinu. Ceea ce s'a facutu' se reduce la comasarea facuta in unele otare, catu cu voia catu fara voia locnitorilor in totalu, si tierasi catu cu oservarea si catu cu neoservarea intereseloru imprumutate intre fostii posesori si fostii coloni.

In tempurile mai prospete s'au aretatu in unele parti a le tierii cestiuini, cari stau in legatura strinsa cu regularea referintieloru rurali, precum d. e. regularea tinerei viteloru. Aceste dupa catu ne suntu cunoscute au de scopu a tiermuri dreptulu de pasune pre loculu comunu dupa proportiunea contributiunei pre mosia particularia. Acesta mesura cercetata mai cu de ameruntulu, duce numai la acela sferistu, ca locuitorii unei comuni suntu dela partea carea e a taturoru de o potriua, eschisi seu tiermuri'ti in bucuria de folosint'a ei, dupa censulu ce i-lu da contributiunea ce o platesce.

Asia no-amu stracuratu pana in tempulu de fatia, candu vedemu ca numai luni mai avemu de numeratu pana sa intre drumulu de feru in tiera.

Dara sa abstragemu dela impregiurarea noast'a din urma si sa ne punemu dinaintea ochiloru numai coratu si simplu interesele tieraniloru nostri si vomu afla, ca aceea trebuiescu mai multu considerate. Scaderea mosiei in pretiu si inmultirea seracimeii ne arata ca trebuie sa existe in referintiele rurale seu in referintiele dela tiera, unde va vre-unu reu, carele trebuie delaturatu.

Pamentulu nostru e relativu forte bunu, clim'a e priinciosa si asiá directiunea carea aru trebui data agronomiei nostre sa nu se marginisca nici decum pre langa mesuri, cari se dovedesca o angustime de inima din partea unoru pessimisti, ci ea sa fia sincera, avendu dinaintea ochiloru folosirea fia carui petecu de pamentu asiá, dupa cum ceru insusirile lui si clim'a in care se afla.

Spre ajungerea unui atare sferistu aru trebui, ca inteligint'a nostra, cu deosebire cea dela tiera, sa dea mai multa atentiune tuturor impregiurariloru, in cari se afla astadi tieranimea nostra, sa o studizeze si sa o puna pre terenulu discussiunei publice, pentru ca sa pota veni la ivela gresielele de indreptatu si apoi sa se si indrepteze. Aru trebui sternitu in insii tieranii agricultori ide'a de a cugeta mai seriosu asup'a imbunatatiriloru ce suntu de a se face in lucrarile loru, ca acele sa fia mai spornice si mai cu putina truda sa le aduca mai multu castigu. La acest'a s'aru insira forte potriuvitu ide'a unei reuniuni din agricultorii nostri mai harnicii, cari in combinatiune cu esperintiele ce le facu ei in tote dilele sa introduca amelioratiunile potrivite cu loculu si cu productulu ce vreau sa-lu castige pre unu locu.

In tipulu acest'a tote innoirile cate aru ave locu pre terenulu agriculturii in tier'a nostra, aru fi si statornice si progressivu inaintatore in starea materiala, pre candu deca innoirile voru veni ca o revolutiune dintr'odata, apoi si pre acestu terenu si pota ave efectulu, ca rezultatulu sa fia pentru viitoru nesiguru si pentru tempulu revolutiunei agonomice neroditoru.

Premitemu aceste putine cu privire la referintiele nostre rurale in sperantia, ca in venitoru vomu ave ocaziune a reveni mai detaliatu asup'a acestei

cestiuni atatu de momentose, carea deca nu va intrece alte cestiuini vitale, celu putinu line drepta cumpena cu ele.

Pana a nu incheia adaugemu si impregiurarea, ca universitatea nationala din fundulu regescu, in sesiunea de fatia, a luatu seriosu a mana cestiuinea agraria, carea taie forte adencu in referintiele rurale. Vomu incepe cu nrulu de astadi a publica operatulu ei in privint'a acest'a asup'a carui chiamamu atentiunea publiculu nostru, deca nu de alta, baremu pentru ca sa veda, ca lumea nu mai sta in locu, ci incepe a se ocupa seriosu de ramulu acestu insemnatu socialu, precum e agricultur'a.

Eveneminte politice.

Sabiu 24 Ianuarie.

In delegatiunea ungresca, carea a avutu siedintia in 31 Ianuarie a respunsu ministeriulu, „comunu“, la interpelatiunea facuta de Kerkapolyi si Ghiczy asup'a numirei in teostulu germanu „ministeriulu imperialu si nu ca in celu ungrescu „comunu.“ In respunsu se dice ca numirea imperialu nu cuprinde alta in sine decatu activitatea afacericomune estinsa asupra amenduoru partiloru monarchiei. In contra altoru feliu de intelesuri si explicari protesteza ministeriulu. Mai incolo arata, ca se va silii a castiga si barbati magiari, cari sa faca parte din personalulu ministerialu. In privint'a ministeriului de resbelu se provoca la § 9, 10, 11, 15 si 40 art. XII de lege din 1867, care lege nu permite storbirea dreptulu legislatiunei ungresce in privint'a sistemii de aperare.

Cartea cea rosia inca nu s'a fostu asternutu pana la 1 Fauru delegatiuniloru. Se dicea ca in decursulu septemanei acesteia se va asterne si se mai adauge si aceea, ca ea va lfera unu materialu voluminosu pentru scrutatorii politici.

Dela diet'a Croatiei aflamu ca deputatiunea regnicolaru pentru diet'a dtu Pest'a e deja alesa si dupa ce-si va primi acreditivile votate de dieta va pleca la Pest'a. O deputatiune e dusa ca sa predea Majestatiei Sele adres'a dietei la rescriptulu convocatoriu. (Se publica proiectulu mai la vale). Siedintiele dietale se voru continua dupa ce deputatiunea dusa la Maj. Sea, va depune la presidiulu dietalu raportulu deputatiunei de adresa.

In lumea politica din afara domnesce si acum linisce. In Berlinu se ocupa reprezentantia adunata acolo cu espropriatiunile principiloru detronati in favorea Prussiei si Germaniei.

Din Franci'a aflamu ca legea pentru reorganizatiunea armatei e votata dupa cum o a doritu regimulu. Corpurile legiuitorie se ocupa acum de legea pressei.

Lovirea de statu in Itali'a, publicata de la France, nu s'a adeveritu. Camera si urmeza siedintiele sele si in siedint'a dela 1. Februaru ministrulu Menabrea impartasiesce camerei ca Principele Umberto se casa oresce cu princesa Margareta. La acesta scire, camera numai decatu decide o deputatiune spre a felicita pre regele intr'o adresa pentru acestu evenimentu placutu familiaru.

Tropele franceze din statulu bisericescu inca nu se departa de acolo, ci numai se reducu.

Scirea despre retragerea consuliloru si inlocuirea loru cu insarcinati de afaceri langa guvernulu din Bucuresti se repetiesce.

Camerile Romaniei au terminatu cu verificariile deputatiloru. Precatu scimu respinse suntu alegerile gener. Florescu, Cesar Boliacu si Iepurenu. Adresele cameraloru le reproducemu mai la vale.

Cuventulu de tronu alu principelui Carolu e comentatu forte favorabilu de pres'a franceza. Re-

producemu unu passagiu din la France dupa „Romanulu“ in urmatorele:

„Principele Carolu arata prin cuvintele si prin actele sele ca are inteligintia situatiunii sele sa nevoieloru Romaniei. Se vede ca Elu nu tintese a stabili unu guvernulu de palatu, camarila seu coteria, ci unu guvernulu in adeveru nationale. Elu voiesce a se radima pe natiunea romana, iera nu p'va casta. Poporul romanu ilu intelege si-lu inconjora cu viuele sele simparthie. Marea partida liberala care a luatu mai cu sema parte la intemeierea novei ordine de lucruri in Romani'a, reprezinta cu fidelitate dorintiele poporatiuniloru. D'acei principele s'a convinsu ca numai in intinlegere cu acest'a partida, si nu cu partia boereasca, trebu se lucrede la prosperitatea si marimea tierii. O noua era de justitia si libertate se deschide pentru Romani'a ca si pentru Ungari'a. Oriintele se pregatesce pentru noue destine.“

Delegatiunea ungresca.

Siedintia III. din 25 jan.

Dupa cetirea si autenticarea protocoleloru celor doue siedintie trecute, presedintele face cunoscutu, cumca intrebandu pre cale telegrafica pe delegatulu Georgiu Bartalu, ca voiesce a si-sustiene mandatulu de delegatu seu ha? respectivulu i-a respunsu, ca nu a renunciatu de la postulu de delegatu, ci fiindu morbosu e silitu a absentia pre unu tempu din sinulu delegatiunii.

Kerkapoly raportulu comisiunii esmisa in causa regulamentulu cetesce raportulu despre regulamentu delegatiunii. In proiectulu de regulamentu se dice, ca ministrii comuni, suntu obligati a fi de fatia la siedintiele plenarie, asemenea si in a diferiteloru comisiunii, spre a da deslusiri in cauza de lipsa. La dorintia a 8 delegati—candu majoritatea ar' fi pusa la indoiela—sa se dee votisare nominale.

Presedintele, ministri seu 8 delegati au dreptu a propune siedintia secreta. Candu delegatiunile ambeloru parti voru tine siedintie la olalta, aceste voru fi publice in asfelu de siedintie va presidia candu presedintele delegatiunii magiare, candu alu celei germane—dupa sorte.

Dupa cetirea raportulu, presedintele dechiaru, ca va dispune litografarea regulamentulu in mai multe esemplare, cari le va impartii intre delegati in diu'a urmatoria.

Dupa o pauza de cate va momente se scula Becke ministrulu si rostindu in limb'a magiara cuvintelele urmatore: Prestimato de presedinte! te rogu a le ceti aceste, predece bugetulu presedintei delegatiunii magiare. Incidentele acest'a fu salutat cu strigari de „eljen“ din partea delegatiloru magiari si din galeria, care era indesuita de ascultari.

Presedintele da cetire epistolei ministeriului in care proiectulu bugetariu se recomanda delegatiunii spre dezbateri. Propunerea bugetaria se imparte intre delegati.

In siedintia IV tienuta in 27. jan. s'a luatu la dezbateri proiectulu de regulamentu si s'a si primitu.

Projectu statutariu privitoriu la regularea relatiuniloru agrarie in fundulu regescu.

Spre a face drumu transitiunei din starea de pana acom a legaturei sociale a pamentulu in comunele fundulu regescu la libera esplotatiune a proprietatei prin regularea folositoru comune, si spre a inlesni segregarea unoru pamenturi singulare din comunitate ca o imbinare, care nu impedeca introducerea unei metode mai corecte de economia,

se publica următoarele determinări din partea confluului național sasesco între marginile dreptului sau municipal de legislație și cu confirmarea înaltului regim unghurescu

Sectiunea întâi.

Despre continuarea folosirilor comune de până acum.

§ 1 Dispoziția de până acum despre prelucrarea și pasiunea comună în comunele fundului regescu, rămâne și de aici înainte în valoare după obiceiul de până acum usitat.

Pentru străformarea și radicarea acelor întru unu hotaru singulari sunt următoarele determinări prescise:

Sectiunea a două.

Despre regularea și schimbarea folosirilor comune.

§ 2. a) Dispoziția privitoare la prelucrarea comună. Comună are în privința folosirii comune a proprietății relasate ei de a determina dispoziția de prelucrare cu schimbul corespunzător pentru întregul hotaru său pentru părți singulare a aceluși, și în legătură cu acesta are de a regulă căile spre a se pute neimpedecatu apropiă de țărâni și spre a le pute aperi, sau spre a se asedia căli noue pre lângă dreptul espropriatiunii în bani.

§ 3. La regularea acestă de căli este comună numai atunci îndatorată, dacă acestă se pretinde de către unu numeru de proprietari, a căruru planuri productive cuprind celu putnu jumetatea planimetrului *) hotarului său a acelui despartimentu și drien, între marginile cărora sunt drumurile asediate.

§ 4. Desdaunarea respectiva este de a se face pentru planurile espropriate din mijloce comunale.

§ 5. b) Dispoziția privitoare la pasiunea comună. O regulare în cauză pasiunării comune de vite este de a se face din partea oficiului, îndată ce într'o comună întrevine unu numeru de proprietari pentru aceea, și a căruru proprietate cuprinde mai multu de jumetatea ariei a agrilor și lucilor cari sunt de a se pasiună.

Pasiunea de vite în câmpurile relasate folosirii comune este de a se regulă în casulu acestă după proporțiunea proprietății fiecărui întrebunțiată de elu că pasiune comună, și conformu acesteia este de a se determină numerulu și soiulu vitei de pasiune, corespunzătoru loculu și tempulu.

Totu deodată este de a se regulă pasiunea de vite și chiar în loculu de pasiune a comunei și aci este de a se măsură participarea omenilor din comună după proporțiunea întregi lor proprietăți interne și externe aflate în hotaru.

§ 6. Disponerea liberă a fiecărui despre dreptulu seu de pasiune. Indată ce pasiunea comună este regulată într'o comună după premergă-

*) catatimea planului său suprafeții.

torulu § 5, stă în liberă voia a fiecărui proprietariu, de a se folosî însuși de dreptulu seu de pasiune în mesur'a lui cuvenită, sau alu lasă și altui'a.

§ 7. Trecerea ciurdei și oprirea pasiunii singulare. Fiecare comună are de a împarti în ciurde vitele admise la pasiune după trebuința și împrejurări locale, și ciurdele are a le da sub priveghierea pastorului locmitu și juratu de cătra derogatoria.

Aci este de a se determină, ca câte ciurde sunt de a se formă, și unde are se fie pasiunea, și cărei ciurde are fiecărui locuitoriu alu comunei de a-si predă vitele sele.

Nu este permisă că membrii singulari ai comunei se mănă vitele lor după placere la pasiune, ci sunt adstrinsi, a incredința aceste pasteriulu lor însemnat.

Sectiunea a trei.

Despre segregarea pamenturilor din cursulu comunu de prelucrare și pasiunare.

§ 8. I. Liberarea pamenturilor singulare. a) Prin proprietari singulari. Fiecare proprietariu de mosia este îndreptățitu, a detrage ogorulu și lucr'a sea prelucrării și pasiunării comune, îndată ce unu din recerintele următoare susista:

1. Dacă pamentulu respectiv are o arie combinată de celu putnu cincii jugere la 1600 stângini-cuadrati.

2. Dacă pamentulu respectiv, fie acelă și sub mesur'a de jugeru, intra în categori'a unui pamentu dejă închis, sau și neînchis, eschidindu însă despartimentulu acestă cursulu de pasiune, sau dacă este lipitu de comună (lângă case regulate sau grădini) sau la marginea hotarului comunu.

3. Dacă după pozițiunea lui se pôte întrebunția ca vinea, pomieria, plantare de hemeiu sau alte produse, de o meserie economică (tigliaria etc.) sau la altfelu de întreprindere industrială (fabrica etc.)

§ 9. b) Prin mai multi proprietari învecinți. Sub condițiunile aduse în § precedente, compete aceeași îndreptățire în comunu și mai multoru posesori de pamenturi combinate, îndată ce acesti s'au întielesu mai înainte în privința acestă.

§ 10. c) Prin arendări. Cu învoirea proprietarilor comunali, și a arendatorilor trebuie să fie iertată segregarea pamenturilor din metod'a lucrării comune în modulu de mai sus.

§ 11. II. Prin proprietari și arendatori de părți întregi de hotaru. Supt atinsele condițiuni din § 8 și 9, înca și unu despartimentu întregu a hotarului său o parte a acestui'a, se pôte detrage respective segregă comunei lucrări și pasiunării, îndată ce arie pamenturilor a aceluși proprietari de mosia sau arendatori, cari ceru acesta segregare, întrece mesur'a jumetate a părții de hotaru segregande.

§ 12. Inchiderea mosielor (planurilor) segregate. Mosiele segregate și de aceea detrase metodei de economi'a comune au de a se închide până

la începerea manatului de vite, și după ce au făcutu oficiulu comunu segregarea cunoscută, — prin o ingraditura de celu putnu 2 urme înaltă, și fiecum compusă, numai să pôte cunoște fiecine pamentulu segregatu de atare, și pastorii să pôte abate vitele pascătoare dela mosiele segregate.

§ 13. Participarea economilor segregati la pasiunea comună. La regularea pasiunii de vite nu au de a pretinde economii în privința mosielor lor segregate, că ei să participe la pasiunea comună, încatu acestă nu este pe loculu comunu.

§ 14. Folosirea pamenturilor segregate. Posesorulu unui pamentu segregatu are voia liberă de a-lu lucră și folosî după placerea sea.

Pasiunarea de vite singuratică numai pre acelea pamenturi este iertată care sunt închise bine, și în care potu pasce vitele și fără padia fără pericolu pentru pamenturile învecinate.

§ 15. Radicarea de ziduri economice afara de comună este iertată pre unu complexu de pamentu segregatu mai mare, a cărui arie trebuie să fie celu putnu de diece jugere, sub observarea prescrișloru sustătoare de poliți'a și a ordinei de ziduri. (Va urmă.)

Proiectulu de adresa dela diet'a Croatiei.

Maiestate c. r. apostolica!

1. Diet'a regatelor Dalmati'a, Croati'a și Slavoni'a care în urmărea pré grat. conchiemări a Maj. Tale e adunată în capital'a Zagrabia, observă din pré naltulu rescriptu reg. de la 20 opt. 1867, ce i se publica, intențiunea parintésca a Maj. Tale, cumcă toate relațiunile de dreptu ale acestoru regate ce până aci sunt nedeslegate definitiv prin contielegere liberă.

2. Ascultandu de provocatiunea Maj. Tale, are de detorința sânta se asterna naintea Tronului Maj. Tale sântite, cu sinceritate deplina și pe calea acesteia pré umilite adrese, spresiunea dorințelor ei principale și a parerilor ei, cari o voru conduce în activitatea prestatătorii, pré însemnată.

3. Nainte de tôte căuta se dămu espressione bucuriei adeverate cu care natiunea regatelor Dalmati'a, Croati'a și Slavoni'a se închina omagialu, cu credința și cu supunere Maj. Tale ca regelui ei, încoronatu dejă pe basa legală cu coronă stului Stefanu.

4. De compatimiti ni rămâne numai aceea, ca poterea nedelaturabilă a relațiilor reprezentanțiței naționale a acestoru regate nu a îngaduitu a-si eserce dreptulu și detorința ei cea mai sântă, a conlucrá la convențiunea diplomei inaugurală și a participe la actulu serbatorescu alu încoronării Maj. Tale, desí nu eră în stare a-si ascunde entusiasmulu cu care natiunea acestoru regate au petrecutu și serbatu acestu actu solemn.

5. În străformarea Monarchiei întregi, amintita în p. în. rescriptu, observăm că statulu e pus pe acea basa care unică s'engura corespunde dreptulu istoric și de stat, oferindu garanți'a pentru unu venitoriu mai bonu cu atatu mai multu, cu câtu

FOISIORA.

Dintr'unu Manuserisu ingalbinitu și învechitu aflatu între scrierile lui Andreiu Muresianu.

(Urmare)

— Esindu din dumbrava, damu pe unu tufisiu,
Prin care trecându, prindemu pe suisiu,
Pe unu stănu de pétra forte noduros,
Fiindu plaiu ingustu uscatu și petrosu,
Cându esimu la verfu, mai nu mai pulému,
Si de osteniti oftându gafaiamu.
Pe fati'a de munte frumoasă fagime,
Ne fiindu taiata cându-vá din vechime,
Se iví cu flori de firu încarcata
Vesela privela și pré minunata.
Scoborându prin tr'ins'a se vedea departe
O lunca frumoasă și neteda forte.
Riuri ca cristalulu din munte esite
I dá umediela prin ea impartite.
Pestrevii din riuri întrecu tóta firea,
Că nu-i pescui'a nime nicairea.
I vedemu cum umbra prin apa saltandu,
Eu ma bucuramu, fiindu și flamendu
Si setosu; gândiamu, se me saturu bine,

Si fiindu ca somnulu apoi lesne vine,
Se me culcu, se dormu josu pe érba desă
La a unu fagu umbra recoroasă,
Între resunarea riurilor iuti
Curgându pe supt arbori de venturi batuti.
Dar betranulu meu nici de pescuitu
Mi dede regasu, nice de dormitu.
Scoborimu sub pól'a muntelui tardiu
Lângă resuflarea unu rece riu.
Vedemu de dirépt'a o capisce mare,
Monumentu cu totulu vrednicu de mirare.
Acést'a capisce de pagani zidita
Si Damnedieitici „Fortun'a“ cinstita.
Stengini doue dieci avé în lungime
Si patru-spre-diece crucisia în latime.
Zidurile ei tari și forte late
Zidite din petri mari și minunate
Nu avea în coste lasate feresti
Dupa rendulu trebei de acum firesci,
Ci în virfu de-asupra o gaura mare
Rotunda zidita facea luminare.
Capisce de multe vécri ridicata
Trebuia se fie de multu resturnata;
De câte nevoi și vremi cu fortune
Batuta, lovita, cine ne va spune?
Inse stá întrega tóta neclatita;
Numai într'o costa fiindu gaurita,
O parte de riu printr'ins'a curgea,
Si pe usi'a ei afara esiá!
Stelpii cei de usi din pétra ciopliti,

Numai câtu nu stá de totu prevalitu;
Că se deslipise de zidu, și crepati
Stá înca în susu numai aninati.
Pragulu de desupt eră albu curatu,
Întregu, neclatitu și de riu spelatu.
De pragu din afara, fiindu loculu josu,
Cum riuu esiá din capisce grosu
Dá unu sunetu jalnicu cu a s'a esire.
Semnulu unu lucru lipitu de perire.
Paretii de laturi de ploi se negrise,
Si pe une locuri muschi galbini esise.
De-asupra pe bolta și muschi și paisiu,
Si altu felu de erburi crescuse crucisui.
La fundulu din susu unu fagu ramuros
Slobodise ramuri pe capisce josu,
Din care multu giru pe dins'a cadise,
Si pe zidu de-asupra putredu se tiesuse,
Privimu amindoi dreptu din fundamentu
La acestu lasatu și vechiu monumentu,
Mirandu-ne tare, cum stá nemiscatu,
De atati'a ani fiindu redicatu.
A intrá în ta-întu mie-mi eră frica;
Ear' betranulu meu nu gândia nimica;
Ci adunându petri, le pune 'n rondu tôte,
Si riuu dintr'ins'a în laturi abate.
Pe mine me prinse jale și durere
De nesocotit'a acestă vedere.
Nu sciamu, ce facu, stamu incrementu;
Intravoiu, seu ba, eramu indoitu.
„Ce te indioiesci?—vino după mine!“

și tieriloru creditarie ale Maj. Tale li s'a data constituțiune.

6. Conformu acestor'a acest'a umilita dieta recuoscă deplinu necesitatea unității de statū a tuturorū regatelorū și tieriloru de sub corōn'a stului Ștefanu, carea (unitate de statū) asemene e întonată de Maj. Ta, și carea se basedia pe Șantiunea pragmatica den 1723 era de presentu are se devina la validitate in delegatiunile regatelorū și a tieriloru de sub corōn'a santului Ștefanu și in un'a și aceeași representațiune pentru tōte afacerile comune a numitelorū regate și tieri.

7. Din acest'a umilita supunere diet'a declara ca ea cu placere voiesce sa ocupe in delegatiunea corōnei Ungariei loculū ce i compete ca unei representațiuni a regatelorū Dalmati'a, Croati'a și Slavoni'a, carea (representațiune) se tiene de corōn'a Ungariei, numai se încete acest'a dubietate in pusețiune.

8. Inse, pentru a grabi esirea acestei pusețiuni nesuferibile de dubietate, carea impedece dezvoltarea intereselorū celorū mai sante nationale, și pentru a renoi legatu la stravechia intre regatulu Ungari'a și regatele Dalmati'a, Croati'a, Slavoni'a, a-c'est'a dieta umilita supusa apuca ocașiunea oferita prin Maj. Ta—tinenendu tare la drepturile cardinali constituționale și la gloriōs'a suvenire a trecutului istorico—pentru a incepe—ca natiune libera cu natiune libera—și a deseversu opulu intielegerii și uniunei cu regatulu Ungari'a, in folosulu ambelorū părți.

9. La acestu opu diet'a regatelorū Dalmati'a, Croati'a și Slavoni'a va avē naintea ochilorū decisiunea respectiva dietala din 1861 ce suna despre regularea relatiunilorū nōstre fati'a cu Ungari'a, pe care Maj. Ta a aflatu de bine a o santiuna pręgratosu, că punctu de manecare in pertratările cu Ungari'a, și care decisiune—punendu in prospectu apartinerea regatelorū Dalmati'a Croati'a și Slavoni'a la corōn'a Ungariei și legatur'a reala cu Ungari'a—neci e neci pōte fi contrari'a unității de statū a regatelorū și tieriloru de sub aceeași corōnă.

10. Purcediendu din acestu punctu de vedere, acest'a dieta umilita supusa nu se indoiesce ca ea, fara scadere, va procură acestei unități de statū a natiunei o garantiă multiamfortă pentru nedependința natiunala in privinti'a la autonomi'a completa a tierii și la delegatiunea corespundietōria a acesteia, precum și integritatea propria a tierii.

11. Maj. Ta, fiindu purorea in ingrigire parintēscă gal'a a Te invoi cu dorintiele juste ale natiunilorū creditiōse, Te vei indurā a recunōscē ca acestorū regate, desī se voru impacā cu Ungari'a, nu li va fi cu potintia a se desvolt'a pe calea vieții constituționale, cum s'aru cadē sa fie, și dupa recerintiele timpului ce tare propasiesce, dēca părțile esențiale constitutive remanu despartite și integriatēa tierii ciuntata.

12. Pentru aceea acest'a dieta, avendu deplina

incredeer in intieptiunea regnării și in dreptatea Majestatei Tale se arata cu prea umilita rugare : Maj. Ta sase indure pręgratosu a luā cātu mai curendu mesurile corespundietōrie precum in privinti'a incorporării Dalmatiei la acestu regatu, asiā, și in privinti'a incorporării cu confiniulu militare in intielesnlu repetitelorū prę in. ascurări, și mai ver-tosus a acelei de la 8 decembre 1861, și cu atātu mai multu cu cātu regularea relatiunilorū nōstre de dreptu fatia cu Ungari'a și cu Monarchi'a intręga se aproprie de scopulu doritu, apropiandu-se și acelu timpu in care și Maj. Ta Te ai induratu a pune in prospectu desbțerea și deslegarea acestei ces-tiuni

13. Acest'a dieta creditiōsa, supusa, desī cunoșce greutățile și pedecile ce sustau la total'a disolvere a confiniului militare, totusi de alta parte-si permite a afirmā ca din punctu in punctu se pōte face inceputulu desolverei acestui institutu și a incorporării confiniului milit. la patria, fara a scadē interesulu generale alu Monarchiei intregi.

14. Astfelu de disolvere, indeplinita in parte, da unu exemplu stralucitu in trecutulu prōspectu, cāndu adeca s'a disolvatu confiniulu mil. din Ar-dēlu și cāndu prin acest'a s'a doveditu esecutarea practica, pentru ca prin aceea nu s'a ivitu atare confusiune neci in viet'a de statū neci in sistemulu de de inarmare.

15. Astfelu de procedura aru corespunde dorintiei vie, necesității esențiale și pretensiunilorū legale ale natiunei regatelorū Dalmati'a, Croati'a și Slavoni'a, și totu odata aru face inceputulu din care la tempu s'aru deslegā spre fericire vestiunea de-spre total'a incorporare a confiniului militare prin desvoltare naturala

16. Pre lângu tōta bunavointi'a cu care a-c'est'a dieta umilita pasiesce cu voia și serioșitate la tem'a gigantică impartita de Maj. Ta, și tine de detorintia constituționala a nu trece cu tăcere preste otarirea provisoria ce Maj. Ta a binevoitu a o emite in rescriptulu prę in. dela 20 Oct. 1867 in privinti'a alegierilorū și a coordinațiunei dietale pentru diet'a presenta a regatelorū Dalmati'a, Croati'a și Slavoni'a.

17. Legea pent u alegerea de deputati și pentru coordinațiunea dietala posedē dreptulu cardinalu din fia-care constituțiune, căci atare lege are sa servēca de basa corpului legislativu.

18. Din acestu motivu, dieta umilita a regatelorū Dalmati'a, Croati'a și Slavoni'a, de-si are sentieminte deplinu constituționale, nu pōte a nu protestā in principiu contra esecutării unilaterale a-c'estui dreptu cardinalu și in genere a fia-cărui dreptu constituționalu, sustinendu-si dreptulu a luā pre cale constituționala și in modu constituționalu parte la producerea acestei legi.

19. Dara cumca acest'a dieta, conchiata pe basea unei legi provisoria de alegere, s'a declaratu a se apucā de lucru, se esplica ca spre acest'a

o provōca alte consideratiuni inalte politice cari cu privinti'a la evenimentele avute, ori si ce purcedere opusetiunale o considera de conlegata cu scaderea pentru natiunea reprezentata și pentru tiera; intre altele avendu convingere, ca chiaru dandu-se și a-cestei diete ocașiune in privinti'a acestei legi, se va introduce intre icōnă și dieta „decisiunea“ pre care Maj. Ta s'a induratu a o întonā in pr. in. rescriptu dela 20 Oct. 1867.

20. Diet'a umilita supusa a regatelorū Dalmati'a Croati'a și Slavoni'a are firma convingere ca vōcea ei, petronsa de sentiamintele adeverate a umilitu supusilorū, va strabale pana la inim'a parintēscă a regelui și regentului ei, incepe de odata a-lęgerēa deputatiunei regnicolare, custatori'a din 12 membri, carea numai de cātu va luā calea la Pest'a in scopulu pręfipitu, in data ce presidinlu dietei Ung. va fi impartasitu dietei despre tramiterea deputatiunei de asemene din partea dietei Ungariei și despre timpulu sosirei ei. Ddiēu se protęga etc. etc.

Bongardu 13 Ianuaru.

Asladi s'au sevarsitu instalatiunea noului Parochu Ioann Tamasi de confesiunea luterana, asiediatu in Bongardu. — Cā unulu dintre ȝpēții de fatia mi iau libertatea a descrie rar'a celebrare a dilei acesteia. Curendu dupa ce sunā ȝr'a 10 s'au strinsu o multime d: poporu in biserici'a evangelica luterana de diferite clase, preoti și lumēni; — aci au intonatu corulu 2—3 piese, in urm'a cărōru, D. Parochu evangelicu dela Rusciori intr'o cuventare potrivita au introdusu și presentatu pre noulu D. Parochu parochienilorū sei — rostindu-si vorbirea in limb'a romāna. — Cātra 12 ȝre se incepū mēs'a in localitate'a caselorū parochiale. Aci vedinrāmū intre ȝpēti pro D. Decanu parochulu dela Cristianu, D. parochu dela Sacadate, D. parochu dela Rusciori toti de relig. avang. și D. parochu locale gr. or. din Bongardu, T. Neci's; — D. senatoru cercuale de Schuster, D. senatoru de Henrich, D. Dr. de Moefert și alti D. ampioiati precum și vre-o cāti-va juristi și notari de prin comuenele vecine. — In o alta odaia se aflā corpulu corala din barbati de prin vecinele comune, deregatorielo comunali din locu și de prin alte comune, — și alti multi amici și cunoscuti ai noului D. parochu fāra deosebire de natiunalitate. — Ea me aflāmu la masa in odai'a prima, unde, la tempulu seu, s'au tinutu urmatōrele toasturi : D. Decanu Par. din Cristianu au radica tu unu toastu, in care multemī lui Ddiēu ca Pau invrednicitu a fi cā primulu reprezentantu la acestu festivitatie. — D. parochu din Sacadate au uratu in toastulu seu multa sanatate și d'le placute D. Decanu, dorindu-i totu odata de a fi mai de multe cā reprezentantulu primu la asemenea ocașiuni—D. senatoru Schuster cu toastulu seu au multemitu prōției ca lau facutu vrednicu a luā parte la acest'a celebrare—urāndu totuodata intregēi adu-

—Betranulu graesce,—, cā didulu stā bine,
 „Se nu-ti bagi in rapu vrōnu gāndu de surpare
 „Cā zidulu capiscei este fōrte tare.“
 Intramu amindoi, cu mare rapșire
 Ișpitindu din lintru a capiscei fire:
 Zidulu pe la usiā erā umedosu,
 Din partea de riu, care curgea grosu;
 Era mai afundu cu totulu curatu,
 Limpede frumosu și bine uscātu.
 Varulu de pe zidu cu vreme cadușe,
 Si pe rondu in prafu albu se prefacuse.
 Ci acum si prafulu nu erā sciutu,
 Fiindu cu tierana mestecatu in lutu:
 A boltei feresta de asupr'a pornita
 A se surupā, fiindu negrijita;
 Dreptu ca in lintru, fiindu ca ploase,
 Crescuse paisiu și verdētia grōsă
 In fundulu capiscei altariu paganescu;
 Idoli pe dinsulu pareā cā traescu.
 Altariulu inaltu din petri cioplite,
 Dupa maiestria și rondu bunu tocmite,
 De marmure siese stelpi lu tiepeniā,
 Si tōta frumșeti'a i o inmultia
 Se cunoscea bine si vēr'a si loculu
 Pe care, la idoli jertfindu, ardea foculu.
 Idolulu „F o r t u n a“ din pētra cioplitu
 Atat'a de bine erā nimeritu,
 Incātu separatorulu trebueā se fia
 Celu mai minunatu intru maiestria:
 Orbu fora vedere, redicatu pe rōta,
 Nestatornici'a inchipōindu tōta.
 Impregiurulu ei multe glōte stāndu
 Cerendu ajutoriu și lacrimi versāndu.

Ea intinde mână, acum'a la unulu,
 Acum'a la altulu impertindusi bunulu.
 Pe celu daruitu lesne lu parasia,
 Si de celu lipsitu iute se lipia,
 Dela care erasi se ducea la altulu,
 Si asiā sarindu,—și potrivia saltulu.
 Pe altariu de-asupr'a o rōta cuoplita,
 De același mare separatoru cioplita;
 Pe a ei obedi scaune frumōse
 Asiā de cu bunu rondu se asiediasē,
 Cātu siedeā multime de ȝmeni pe ele,
 Unii avendu dile bōne, altii rele.
 Cāti sta de dirēpt'a, capulu susu tienea,
 Si a lorū norocu incetu se maria.
 Celu tocm'a de-asupr'a, erā mai maritu,
 De cātu ceialati toti mai fericitu.
 Cei de partea stenga tienea capulu josu
 Mergāndu din norocu la statu ticalosu.
 De partea cea stenga tocmā langa rōta
 A iadului gura se vedea sapata.
 Lumea ticalōsă rōta o vertesce,
 Si inveluēla trista seversiesce,
 Ca cei de dirēpt'a in susu se redica,
 Cei de steng'a josu pe rondu in iadu pica.
 Ce inhipuire pōte fi mai viia
 De a lumei mare cu noi tirania?
 Pe unii redica, pe altii scobōra,
 Si pe rondu pe toti i pune 'n comōra.
 Se mai vedea inca si altu idolu mare
 Vrednicu de mișune și de neuitare:
 Acelu cioplitōriu din cāte lucruse,
 Nimicu, cā „S c u m p e t e a“ firesce sepase:
 Stā cā o femeia trista și sbircita

Siedindu pe avere cu totulu machnita,
 Cu ochi erantati, galbina la fatia,
 Crisindu de mania, pestriti'a la matia.
 Asiā de flamenda, cātu erā șgarcita;
 Se tienea de fōle cu steng'a perlita.
 Avea in dirēpt'a mucedita pāne,
 Si strigā: o vai, ce voiū mancā manē?
 I resunā capulu de griji cā o lōa;
 Veditu cersitorii, o prindea o bōla.
 Nu putea dormi, purorea setōsă;
 Se nu saracēsca, cu totulu fricōsă.
 Vestimintele ei vechi și afumate,
 Caci ea le tienea din feti'a tōte.
 Cersitorii stā departe de ea,
 Si unii smeriti ajutoriu cerea,
 Altii blastemā, de ea inproscati,
 Raniti de necasuri și tristi, obidati.
 Avea lenga dīns'a și unu toiagu mare,
 Cu care lovia pe fiasce-care,
 Cāndu veni'a la d'ins'a aprōpe cersindu,
 Si cu vorbe dulci ajutoriu postindu.
 Titul'a de-asupr'a capului ei scrisa
 Dupa starea ei bine se lovisē:
 „Asuda, stringe, aduna,
 „Necasiescete nebuna!
 „Nu māncā, ci flamendiesce,
 Cā mōrtea ti se gatesce;
 „Māne murindu remānu tōte;
 „Si sevōra rāpi de glōte“.
 (Va urmā)

